

Referat af møde i Muslingeudvalget tirsdag den 12. september kl. 12.30-15.30

Dagsorden

1. Velkomst v/Fødevareministeriet
2. Muslinge- og søstjernefiskeri: Drøftelse af kommende sæson for fiskeri i Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning.
 - a. Gennemgang af konsekvensvurderinger v/DTU Aqua
 - b. Vilkår for fiskeriet v/Fødevareministeriet
3. Orientering om østersbestanden i Limfjorden v/DTU Aqua
4. Kvote for fiskeri efter hjertemuslinger i Limfjorden
 - a. Gennemgang af rådgivning om kvote v/DTU Aqua
 - b. Administration af kvoten og vilkår for fiskeriet v/Fødevareministeriet
5. Orientering om verserende initiativer v/Fødevareministeriet
 - a. Status for arbejdet med opdrætsaktiviteter
 - b. Status for implementering af Havplan
 - c. Kontrol
6. Oplæg om projekt vedrørende opdræt af sterile stillehavsøsters i Limfjorden v/Aquamind
7. Oplæg om workshop om fremtidens blå-bioindustrielle symbioser afholdt den 27. april 2023 v/KL (Skive Kommune)
8. Eventuelt

Deltagere:

Mikkel Stage	Fødevareministeriets departement
Iben Rathje	Fødevareministeriets departement
Maria Egehoved	Fødevareministeriets departement
Ida Lassen	Fødevareministeriets departement
Mette Kruse Møller	Fødevareministeriets departement
Iben Astrup	Fiskeristyrelsen
Mads Røddik	Fiskeristyrelsen
Stig Prüssing	Fiskeristyrelsen
Tim Schjoldager	Fiskeristyrelsen
Pernille Nielsen	DTU Aqua
Pedro Freitas	DTU Aqua
Henrik Nielsen	Foreningen Muslingeerhvervet
Niels Henrik Henriksen	Dansk Akvakultur
Bo Husted Kjeldgaard	Centralforeningen for Limfjorden
Jan Christensen	Vildsund Blue
Henrik Lund	DFPO
Ole Lundberg	DFPO
Lars Brinch Tygesen	Danmarks Sportsfiskerforbund
Peter. B. Pedersen	Limfjordsfiskernes Østersforening
Erik Kolding	KL
Mads Jepsen Knudsen	KL
Torben Kronborg Pihl	Danske Regioner
Tanja Dragsbæk	Danish Seafood Association
Lars Erik Holtegaard	Brancheforeningen for Skaldyrsopdræt
Henning Mørk Jørgensen	Danmarks Naturfredningsforening
Marie Maar	Aarhus Universitet
Henrike Semmler	WWF
Knud Flensted	Dansk Ornitologisk Forening
Sabine Rohde	Danmarks Jægerforbund

Referat**1. Velkomst v/Fødevareministeriet**

Mikkel Stage bød velkommen.

Formålet med mødet var at drøfte konsekvensvurderingerne af fiskeri efter blåmuslinger og søstjerner i samt at drøfte en kvote for bifangst af hjertemuslinger i Limfjorden. Konsekvensvurderingerne af fiskeriet efter blåmuslinger og søstjerner var blevet fremsendt den 25. august 2023, og en vurdering og anbefaling fra DTU Aqua om en bæredygtig kvote for hjertemuslinger blev fremsendt den 7. september 2023.

2. Muslinge- og søstjernefiskeri: Drøftelse af kommende sæson for fiskeri i Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning.

a. Gennemgang af konsekvensvurderinger v/DTU Aqua

Pernille Nielsen orienterede om konsekvensvurderingen for fiskeriet.

Løgstør Bredning:

Pernille Nielsen oplyste følgende:

- Bestanden af blåmuslinger var mere end halveret fra 2022-2023 og er fortsat lav i forhold til tidligere år.
- For søstjerner var der nedgang i bestanden fra 2022, og den blev vurderet til at være en tredjedel af sidste år. Det samlede bestandsestimat for søstjerner i hele Limfjorden var på 16.000 t.
- For ålegræs var der syv sammenhængende områder, hvor der var forekomst eller potentielle forekomster af ålegræs, og når der var observeret ålegræs, var det i bede. Der var ikke observeret ålegræs på dybder større end to meter.
- Mht. makroalger var der en svag tilbagegang, men dog fortsat en stor forekomst af sargassotang, og den var stadig en af de mest dominerende arter.

DTU Aqua kunne anbefale en kvote på 4.000 t. blåmuslinger.

I forhold til det samlede bestandsestimat af søstjerner på 16.000 t for de undersøgte områder i Limfjorden vurderede DTU, at et fiskeri af 500 t. søstjerner i Løgstør Bredning ville være bæredygtigt.

Henrik Lund spurgte, om det var et retvisende billede af antallet af fugle, og om der havde været nye fugletællinger.

Pernille Nielsen oplyste, at der var anvendt fugletal fra 2016 eller 2018 fra Aarhus Universitet.

Henning Mørk Jørgensen spurgte, om der forekom sargassotangen i området, hvor andet udelukkes, og herunder om sargassotang optrådte aggressivt/invasivt i naturen.

Pernille oplyste, at tangen forekom meget invasiv og i tætte forekomster, hvor den fandtes. Men det var ikke ensbetydende med, at den optrådte invasivt i forhold til andre planter i området.

Lovns Bredning:

Pernille Nielsen oplyste følgende:

- Der var sket et relativt kraftigt fald i bestanden af blåmuslinger uden nogle umiddelbare forklaringer på årsagen. Der var registreret et normalt ildsvindsniveau.
- Der var observeret en større forekomst af ålegræs og tætte forekomster på én meters dybde.
- Der var gennemført en intensiv survey ved områdets vestlige sydkyst, hvor der var fundet forekomster af ålegræs ved blåmuslinger. Derfor blev ålegræskasser placeret i området.

DTU Aqua kunne anbefale en kvote på 5.000 t. blåmuslinger.

I forhold til det samlede bestandsestimat af søstjerner på 16.000 t. for Limfjorden vurderede DTU, at et fiskeri af 5 t. søstjerner i Lovns Bredning ville være bæredygtigt.

Henrik Lund bemærkede, at der i forbindelse med observationerne af ålegræs i området fiskes betydeligt længere ude og henviste til, at fiskerne ikke havde observeret ålegræs på de placeringer.

Pernille Nielsen bemærkede, at der også skulle beskyttes, hvor der potentielt kunne forekomme ålegræs.

Henrike Semmler spurgte ind til, hvorfor der var tvivl om, hvorvidt ålegræsset var rodfæstet eller ej.

Pernille Nielsen svarede, at der få steder havde været tvivlsspørgsmål om, hvorvidt ålegræsset blev rodfæstet eller ej.

Henrik Lund bemærkede, at det tidligere var hørt, at Lovns Bredning var ramt af ildsvind og spurgte ind til, om dette stadig var tilfældet?

Pernille Nielsen svarede, at det stadig var tilfældet. Der var ikke umiddelbart tegn på forbedring.

Henrik Lund spurgte ind til, om de aktuelle positionslister for ålegræs var tilgængelige.

Pernille Nielsen orienterede om, at det var de, og at de kunne fremsendes.

Nisum Bredning

Mikkel Stage orienterede om, at der var blevet ansøgt om et fiskeri af 1.500 t. søstjerner i Nisum Bredning, og at DTU Aqua ikke vurderede, at det var nødvendigt med en særskilt bestandsvurdering for Nisum Bredning. Det var DTU Aquas vurdering, at det samlede ønskede fiskeri af søstjerner i Nisum Bredning på 1.500 t. ville være bæredygtigt.

Ministeriet ville derfor bede DTU Aqua om at udarbejde en konsekvensvurdering af det ønskede fiskeri på 1.500 t søstjerner i Nisum Bredning, i henhold til køreplanen for flerårige konsekvensvurderinger. Vurderingen ville blive rundsendt til udvalget i skriftlig procedure, inden der ville blive truffet beslutning om fiskeriet. (Red.: Vurderingen blev udsendt den 26. september 2023.)

a. Vilkår for fiskeriet v/Fødevareministeriet

Der var ikke noget nyt at berette under punktet om vilkår for fiskeriet.

3. Orientering om østersbestanden i Limfjorden v/DTU Aqua

Pernille Nielsen oplyste følgende:

- Grundet parasitten *Bonamia* var der fortsat en nedadgående udvikling for bestanden af fladøsters for hele Limfjorden. DTU Aqua kunne på den baggrund ikke anbefale en bæredygtig kvote for den kommende sæson.

- Der kunne igen ses en stigning i stillehavsøsters i Limfjorden, og det tydede på, at nedgangen fra 2022 var vendt.

Bo Husted spurgte ind til udviklingen i DTU Aquas klækkeriarbejde ift. at opnå Bonamia-fri østers.

Pernille Nielsen orienterede om, at udviklingen i klækkeriet gik positivt efter hensigten. Pernille henviste til, at der udestod et arbejde på EU-niveau om udarbejdelse af en protokol for Bonamia certificering.

Mikkel Stage spurgte ind til, om der var en forklaring på, at der kunne ses en relativt stabil bestand af fladøsters i område 8. Pernille Nielsen svarede, at den observerede mængde af fladøsters var af relativt små østers, og da Bonamia først viste sig ved større østers, kunne dette være en forklaring. Men det kunne ikke siges med sikkerhed.

Mikkel Stage orienterede om, at FME havde ansøgt om at udøve forsøgsskrab af stillehavsøsters, og at ansøgningen var under behandling.

4. Kvote for fiskeri efter hjertemuslinger i Limfjorden

a. Gennemgang af rådgivning om kvote v/DTU Aqua

Pedro Freitas oplyste følgende:

- DTU Aqua havde gennemført en omfattende survey, hvor prøvetagningen var foretaget med et 'Day' greb, som var meget effektivt greb ift. prøvetagning.
- Kernefiskeriområderne var blevet undersøgt i bestandsvurderingen, herunder bl.a. Kås Bredning, hvor 64 pct. af landingerne i 2017-2022 blev fisket.
- Der var i alt foretaget 1077 prøvetagninger fordelt i kernefiskeområderne således:
 - Kås Bredning: 474
 - Salling Syd: 143
 - Salling Nord: 112
 - Sønder Bredning: 348
- Resultaterne indikerede, at mængden af hjertemuslinger i kernefiskeområderne var historisk lave. Derudover var de fleste hjertemuslinger 4 år gammel eller mere, og der var ingen betydelige nylige rekruttering i de seneste 2-3 år. Det betød, at der efter al sandsynlighed var blevet fisket på den samme kohorte i de sidste to sæsoner, og at der også ville blive fisket på denne kohorte i den kommende sæson.

DTU Aqua anbefalede på dette grundlag en bifangstkvote på 2.165 t. hjertemuslinger i muslingeproduktionsområderne 9,11, 13 og 15.

Henrik Nielsen spurgte ind til forekomsten af den enkelte kohorte.

Pedro Freitas svarede, at det, baseret på landingerne, kunne vurderes det til at være en unik situation med forekomsten af en enkelt kohorte.

Henning Mørk Jørgensen spurgte, om der var en minimumsgrænse for, hvornår fiskeriet burde ophøre.

Pedro Freitas svarede, at der i princippet kunne forekomme et minimumsniveau for hjertemuslingens gydebiomasse, også kendt som B_{lim} , der ville kunne iværksætte forvaltningstiltag, men at DTU Aqua ikke havde viden om, hvor minimumsniveauet for hjertemuslinger burde ligge.

Pernille Nielsen henviste til, at B_{lim} i forvaltningsøjemed aldrig ligger fast.

Henrike Semmler spurgte ind til, om der burde være en mere forsigtig tilgang i lyset af tidligere års overfiskeri.

Pedro Freitas henviste til, at vurderingen var foretaget på baggrund af prøvetagninger. Pedro henviste derudover til, at tidligere års kvoteforslag var baseret på at fastholde status quo, og at tilgangen til fiskeriet var op til ministeriet.

Mikkel Stage henviste til, at dette års bestandsvurdering i 2023 var baseret på prøvetagninger, hvor det foregående år havde været baseret på fiskeridata.

Ole Lundberg henviste til, at der ikke havde været kvoter for hjertemuslinger de foregående år, men at der havde foreligget notater med vurderinger om fiskeriet. Ole henviste derudover til, at det tidligere grundlag havde været yderst usikkert og mente, at også dette års vurdering var usikker.

Mikkel Stage bemærkede, at det var korrekt, at der ikke havde været udmeldt kvoter de foregående fiskerisæsoner.

Henrike Semmler bemærkede, at man grundet højere fangster end det anbefalede niveau de foregående sæsoner, ville opfordre til en mere forsigtig tilgang.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at tilstanden for kohorten og den generelt manglende rekruttering taget i betragtning var det for DN uforståeligt og helt uacceptabelt at DTU Aqua kunne foreslå et fiskeri af 1/3 af den tilbageværende bestand, oveni hvad der måtte være af naturlig dødelighed af den efterhånden meget gamle årgang. Hermed risikerede man indlysende at decimere bestanden så voldsomt, at der ikke længere ville være en tilstrækkelig gydepopulation til at sikre artens overlevelse i området.

Henrik Nielsen henviste til, at der fandtes yngel af hjertemuslinger flere andre steder i Limfjorden, og han stillede sig tvivlende over for DTU Aquas bestandsestimater. Henrik henviste til, at der ofte lå et dødt lag skaller oven på hjertemuslingerne.

Pedro Freitas henviste til, at ynglen kunne bevæge sig fra et område til et andet (med strømmen), men at man ikke fandt, at forekomsten af tomme skaller var et problem. Pedro henviste til, at der i prøvetagningen blev foretaget et fyldestgørende skrab, og der var stor sikkerhed om, hvordan skrabet skulle foretages.

Henrik Nielsen stillede spørgsmålstejn ved prøvetagningsmetoden og henviste til, at prøvetagningen desuden havde fundet sted uden for områderne, hvor der var blevet fisket, og at det ville have væsentlig betydning for resultatet af prøvetagningen.

Pernille Nielsen henviste til, redskabet og metode til prøvetagningen var et anerkendt redskab.

Henrik Nielsen henviste til, at det var lettere at ramme forbi, end det var at fange hjertemuslingerne i prøvetagningen. Henrik fremførte, at der burde være flere prøvetagningsstationer, da det ville øge sikkerheden for, at man fandt de hjertemuslinger, der var.

Pedro Freitas bemærkede, at han var uenig i dette. Man ville ikke nødvendigvis finde en højere biomasse ved at øge antallet af stationer. I et område i Kås bredning havde DTU Aqua udvidet antallet af prøvetagningsstationer med 40 ekstra stationer, og her havde man alligevel fundet en lavere biomasse.

Henrik Lund spurgte ind til, om der forelå monitorering af hjertemuslinge yngel og/eller af larver.

Pedro Freitas svarede, at det, i modsætning til blåmuslinger, ikke var muligt at indsamle prøver af hjertemuslingernes larver. Småyngel kan opsamles i den si, som DTU Aqua havde benyttet ifm. prøvetagningen.

Ole Lundberg spurgte ind til, om det var korrekt forstået, at dette var første gang, at man havde en bestandsvurdering i sådan form, da tidligere vurderinger havde været baseret på fiskeridata.

Pedro Freitas henviste til, at der også havde været en bestandsvurdering i 2021, dog ikke ligeså omfattende.

Jan Christensen understregede, at der skulle være et godt og bæredygtigt fiskeri efter hjertemuslinger, og at det fornemmedes han, at der ikke ville være grundlag for efter dagens drøftelse.

Ole Lundberg bemærkede, at man ønskede at skabe en bedre dialog om, hvordan bestandene kunne vurderes fremadrettet.

Mikkel Stage takkede for bemærkningerne til dagsordenspunktet og henviste tillige til skriftlige bemærkninger, der var blevet indsendt af FME og DFPO. Mikkel henviste til, at andre medlemmer var velkomne til at indsende yderligere skriftlige bemærkninger med frist den 19. september 2023.

Mikkel Stage tilbød, at ministeriet kunne invitere DFPO/FME til en dialog med DTU Aqua for afklaring af eventuelle yderligere spørgsmål til rådgivningen, inden der skulle træffes beslutning om sagen.

b. Administration af kvoten og vilkår for fiskeriet v/Fødevarerministeriet

Mikkel Stage orienterede om, at der var blevet udarbejdet et udkast til en administrationsmodel for forvaltningen af bifangst af hjertemuslinger. Fiskerierhvervet havde været hørt i processen, og udkastet var også udsendt til Muslingeudvalget forud for mødet.

Bo Husted henviste til det tidligere udtrykte ønske om kvotefleksibilitet.

Ole Lundberg henviste til, at forslaget om et bifangstfiskeri efter man havde passeret 'fixpunktet' på maksimalt 5 pct. var meget lavt sat. Man så gerne, at dette blev sat til 15 pct.

Mikkel Stage takkede for bemærkningerne. Udvalget havde mulighed for at komme med skriftlige bemærkninger senest tirsdag den 19. september 2023.

5. Orientering om verserende initiativer v/Fødevarerministeriet

a. Status for arbejdet med opdrætsaktiviteter

Maria Egehoved præsenterede en status for arbejdet med opdrætsaktiviteter. Maria henviste til, at det var ønsket, at der var en tæt inddragelse af interessenter i arbejdet med at løse de uafklarede problematikker, der var på området. Maria henviste til, at forventningen var, at der forelå en ny bekendtgørelse i 2. kvartal 2024.

Henning Mørk Jørgensen henviste til et tidligere notat fra DTU Aqua, hvor forskellige organisationer indsendte bemærkninger. Henning spurgte til, om der også ville komme en opfølgning på dette.

Mikkel Stage svarede, at en opfølgning på dette også ville følge.

b. Status for implementering af Havplan

Mikkel Stage orienterede om processen for implementeringen af Havplan, herunder om lukning for fiskeri med bundsløbende redskaber i Flensborg Fjord, Vejle Fjord og Kalø Vig. Mikkel henviste til, at arbejdet ville pågå i de kommende måneder. Lukningen vil skulle implementeres ved bekendtgørelser, og det var forventningen, at det ville være med ikrafttrædelse 1. juli 2024. Mikkel henviste til, at udvalget ville blive orienteret undervejs i processen.

c. Kontrol

Der var ikke noget nyt at berette under punktet.

6. Oplæg om projekt vedrørende opdræt af sterile stillehavsøsters i Limfjorden v/Aquamind

Johan Wedel fra Aquamind deltog som gæst på udvalgsmødet, hvor han præsenterede et oplæg om opdræt af sterile stillehavsøsters i Oddesund i Limfjorden.

Henning Mørk Jørgensen spurgte til en status for ansøgning om et projekt i Isefjorden.

Johan Wedel henviste til, at dette fortsat afventede behandling i Fiskeristyrelsen.

Mikkel Stage takkede Johan Wedel for hans oplæg.

7. Oplæg om workshop om fremtidens blå-bioindustrielle symbioser afholdt den 27. april 2023 v/KL (Skive Kommune)

Erik Kolding præsenterede et oplæg om en workshop om fremtiden bio-industrielle symbioser. Erik henviste til, at workshoppen tog udgangspunkt i en dialogbaseret tilgang, hvilket gav positive erfaringer. Erik tilbød, at et uddybende notat om indlægget blev eftersendt til udvalget.

Torben Kronborg Pihl spurgte ind til deltagerne på workshoppen.

Erik Kolding svarede, at der var en bred deltagelse af interessenter.

Torben Kronborg Pihl henviste til, at det var positivt og konstruktivt med en bred involvering, især i arbejdet mod en ny bekendtgørelse, og bemærkede, at man gerne ville bidrage til arbejdet.

Mikkel Stage takkede Erik Kolding for hans oplæg.

8. Eventuelt

Der var ikke emner til eventuelt.

Mikkel Stage takkede Muslingeudvalget for et godt møde.